

Att gå i skolan är alla barns självklara rätt!

Aven om det finns en hel del positivt att ta till sig om hur Afghanistan utvecklas så dominerar känslan av tilltagande hopplöshet. Fattigdomen består för de allra flesta, något som inte blir lättare att bära när en elit lyckas ro åt sig avsevärd rikedom. Korrupktion, våld och rättslöshet gör vardagen svår för de flesta afghaner. Man frågar sig när omvärlden ska inse att det Afghanistan först och främst behöver är utvecklingsstöd så att vardagen blir drägligare. Mer soldater är inte svaret.

I dessa tider när allt tycks fortlåpa i sina nedkörda hjulspår mot ett oundvikligt misslyckande är det positivt att kunna lyfta fram utbildning som en hållbar investering i framtiden för individen och för samhället i stort.

För SAK har utbildning varit en del i arbetet i Afghanistan alltsedan mitten av 80-talet. Skolgång för både pojkar och flickor har utgjort en stor del av SAKs arbete, detta oberoende av vilka regimer som haft makten.

ETT UTTRYCK för hur välkänt SAKs omfattande insatser för skolgång är fick jag vid mitt första möte med president Karzai. När jag i FN-huset i New York 2002 presenterade mig för honom som ordförande i "the Swedish committee"; blev hans kommentar att han då kunde betrakta mig som sin vice/extra minister för utbildning. SAK drev då skolor för över 250 000 elever i Afghanistan.

Också idag har SAK ett stort program inom skolsektorn även om det har förändrats kraftigt under senare år. De många skolorna har successivt övertagits av de afghanska myndigheterna. Det är vi mycket glada över och ser det som ett tecken på normalisering av förhållandena i landet. Ansvaret för landets skolor ska naturligtvis ligga hos afghanerna själva, inte hos utländska aktörer. Idag har alla barn enligt afghansk lag rätt till kostnadsfri nioårig skolgång. Verkligheten ser dock annorlunda ut men utvecklingen går åt rätt håll. Enligt FN:s millenniemål ska 60 procent av flickorna och 75 procent av pojkarna gå i skola år 2010.

ALLT FLER AFGHANSKA BARN får nu tillgång till utbildning. Samtidigt behöver kvaliteten förbättras. Klasserna är mycket stora, skollokaler och läroböcker räcker inte till alla och lärarnas egen utbildning behöver förbättras. Men att elever har fått sin första kontakt med skolan och det organiserade lärandet är ett avgörande steg. De kunskaper de skaffat sig hemma i vardagen har utökats med det som skolan kan ge.

Det finns alltså fortfarande mycket att göra på utbildningsområdet. SAK bedriver därför fortsättningsvis undervisning i form av "byklasser" i mindre byar där det saknas skola. Mer och mer lägger vi resurserna på att höja kvaliteten i undervisningen genom lärarutbildning och så kallade modellskolor.

INTRESSET FÖR AFGHANSKA BARNES SKOLGÅNG är stort i Sverige. Det visar sig inte minst genom de vänskoleprojekt som startas. En svensk skola har kontakt med en av modellskolorna i Afghanistan. På så sätt lär sig elever och skolpersonal på ömse håll mycket om varandra och om varandras länder. Jag skulle önska att än fler svenska skolor vill engagera sig i denna verksamhet. SAK-kontoret i Stockholm hjälper gärna till med kontakterna. •

Lena Hjelm-Wallén, ordförande, SAK

Lena Hjelm-Wallén
är SAKs ordförande.